

Motion till riksdagen 2013/14:Fi288

av **Hillevi Larsson (S)**

Sociala hänsyn vid offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av lagen om offentlig upphandling med fokus på att främja sociala hänsyn.

Motivering

Misslyckade offentliga upphandlingar och brist på uppföljning av genomförda upphandlingar kan få ödesdigra konsekvenser.

Riskkapitalbolaget Carema Care är ett exempel, där äldre drabbats av vård samtidigt som skattepengarna strömmat ut ur landet till skatteparadis – rakt i fickorna på kapitalägarna.

Det finns många allvarliga brister i den offentliga upphandlingen så som den genomförs runt om i landet.

På vissa håll utgår man enbart från lägsta pris när man genomför upphandlingen. Det får till följd att kvalitet, fackliga rättigheter, arbetsmiljö- och miljöhänsyn hamnar i skymundan. Risken för skatteplanering ökar, liksom risken för skattefusk.

På andra håll har privatisering blivit målet för upphandlingen. Därför har man inte låtit offentliga förvaltningar själva vara med i upphandlingen. När ledningen förfördelat fungerande offentliga förvaltningar genom att inte låta dem vara med i upphandlingen har det inneburit merkostnader för skattebetalarna. Det har nämligen visat sig att det privata alternativet många gånger är dyrare än det offentliga.

Det finns systemfel i upphandlingsprocessen som leder till sämre kvalitet och/eller merkostnader. Upphandlingsfrågorna upplevs alltför ofta som ”opolitiska” och lämnas därför över till tjänstemännen. Men dessa frågor är något av det mest politiska i verksamheten. Konsekvenserna av misslyckade upp-

Fel! Okänt namn på

handlingar och dålig uppföljning av genomförda upphandlingar får förödande konsekvenser för medborgarna.

Värdet av de offentliga upphandlingarna uppgår till 550 – 600 miljarder kronor, vilket motsvarar en femtedel av Sveriges BNP. Det här talar för att frågan bör lyftas upp i fokus.

Nu har den statliga utredning som fått i uppdrag att se över hur den offentliga upphandlingen kan förbättras kommit med sitt slutbetänkande. Utredningen levererar svidande kritik kring hur den offentliga upphandlingen går till. Regelverket är för stelbent, tillämpningen för krånglig, uppföljningen extremt dålig och kompetensen brister på många håll. Den senaste tidens skandaler, bland annat inom äldreården, har sin grund i dessa problem. Enligt betänkandet bör upphandling bli en strategisk ledningsfråga i fler kommuner, landsting och offentliga bolag.

I utredningen framhålls behovet av bättre uppföljning, kravställande och kompetens för att få till hållbar upphandling. Värdegrunden, och inte bara lägsta pris, måste få styra.

Det är nu hög tid att regeringen gör en översyn av lagen om offentlig upphandling. I synnerhet bör fokus vara på hur vi kan främja sociala hänsyn vid offentlig upphandling.

Regelverket kring offentlig upphandling behöver ses över såväl på nationell nivå som på EU-nivå.

Stockholm den 4 oktober 2013

Hillevi Larsson (S)